

ČESKÁ FILHARMONIE

CZECH PHILHARMONIC

17. 10. 2026, 19:00

→ Janáčkovo divadlo

17 October 2026, 7 p.m.

→ Janáček Theatre

ÚČINKUJÍCÍ / PERFORMERS

Vasilij Petrenko – dirigent/conductor

Česká filharmonie/Czech Philharmonic

Ústřední hudba AČR/Czech Army Central Band

PROGRAM

Béla Bartók:

Dřevěný princ, op. 13, Sz. 60, BB 74

Suita z baletu

Leoš Janáček:

Sinfonietta, JW VI/18

I. Allegretto

II. Andante

III. Moderato

IV. Allegretto

V. Andante con moto

Přestávka

Igor Stravinskij:

Petruška

Burleskní scény o čtyřech obrazech (verze 1911)

První obraz:

I. Masopustní jarmark

II. Stánek kejklíře

III. Ruský tanec

Druhý obraz:

I. Petruškova světnice

Třetí obraz:

I. Mouřenínova světnice

II. Tanec Baleríny

III. Valčík Baleríny a Mouřenína

Čtvrtý obraz:

I. Masopustní jarmark (k večeru)

II. Tanec chův

III. Rolník a jeho tančící medvěd

IV. Veselý obchodník s dvěma cikánskými dívkami

V. Tanec kočích a podkoních

VI. Maškarády

VII. Souboj Mouřenína s Petruškou – Petruškova smrt –

Četník a kejklíč – Petruškův přízrak

Nakladatelé:

**Universal Edition AG Wien, Boosey and Hawkes Music
Publishers Ltd.**

PROGRAMME

Béla Bartók:

The Wooden Prince, Op. 13, Sz. 60, BB 74

Suite from the ballet

Leoš Janáček:

Sinfonietta, JW VI/18

I. Allegretto

II. Andante

III. Moderato

IV. Allegretto

V. Andante con moto

Intermission

Igor Stravinsky:

Petrushka

Burlesque scenes in four tableaux (version 1911)

First Tableau:

I. The Shrovetide Fair

II. The Showman's Booth

III. Russian Dance

Second Tableau:

I. Petrushka's Room

Third Tableau:

I. The Moor's Room

II. Dance of the Ballerina

III. Waltz of the Ballerina and the Moor

Fourth Tableau:

I. The Shrovetide Fair (towards evening)

II. Dance of the Wet-Nurses

III. Peasant with his Dancing Bear

IV. The Jovial Merchant with Two Gypsy Girls

V. Dance of the Coachmen

VI. The Masqueraders

VII. Fight between the Moor and Petrushka –

Petrushka's Death – The Police and the Charlatan –

Apparition of Petrushka

Publishers:

**Universal Edition AG Wien, Boosey and Hawkes Music
Publishers Ltd.**

Leoš Janáček (1854–1928), o generaci mladší **Béla Bartók** (1881–1945) a **Igor Stravinskij** (1882–1971) tvoří významnou skladatelskou trojici hudby 20. století, která výrazně reagovala na lidovou hudbu. Každý po svém, ale všichni tři byli lidovou hudbou ovlivněni ve svém hudebním myšlení. Janáček a Bartók se lidovou písní intenzivně zabývali i teoreticky, prováděli terénní sběr, prvnímu z nich byla lidová hudba „životní pravdou“ ovlivňující jeho melodiku, pro druhého se stala základem práce s modalitou i rytmem. Stravinskému učarovaly lidové rituály, ale z lidové hudby si vzal jen to, co v určitých etapách své tvůrčí cesty potřeboval, především texty a melodiku, či si melodie lidové písně prostě vypůjčil. V každém případě ale všichni tři skladatelé pracovali s tímto zdrojem velmi osobitě a invenčně.

Příběh o princezně zamilované do dřevěného prince zpracoval Béla Bartók v letech 1914–1916 a po opeře *Modrovousův hrad* tak pokračoval ve svých úvahách o rozdílné podstatě muže a ženy. Scénář baletu je stejně jako libreto k *Modrovousově hradu* z pera Bély Balázse. Předloha původně vyšla v literárním časopise *Nyugat* v roce 1912. Pojednává o princí, kterému zlá víla staví do cesty různé překážky a brání mu v cestě k princezně, do níž se zamiloval. Aby princeznu k sobě přilákal, princ vytvoří ze dřeva svoji napodobeninu a ozdobí ji svým pláštěm a korunou. Ale víla dřevěného prince oživí a princezna se zamiluje do něj, zatímco skutečný princ propadá zoufalství. Nakonec víla přestane lástce prince a princezny bránit a vše se v dobré obrátí. Bartókovo zpracování má výrazně symfonický charakter a je z něj dobře patrný hudební vliv Clauda Debussyho a Richarda Strausse, především jeho symfonické básně *Tak pravil Zarathustra*. Je to dílo straussovsky instrumentačně velmi hutné i debussyovsky impesivní. Důležitou složku v Bartókově kompozičním myšlení však představuje lidová hudba, v baletu jsou přítomny prvky lidové melodiky, temperamentní rytmy a inspirace rumunskou

a maďarskou hudbou. Hudební motiv prince a jeho dřevěného dvojníka je velmi podobný, ale u prince je lyrický, zatímco u loutky pokřivený a groteskní. Premiéra baletu v roce 1917 v budapeštské opeře se setkala s velkým mezinárodním ohlasem a otevřela cestu premiéře Bartókovy opery *Modrovousův hrad*, kterou v roce 1911 divadlo odmítlo jako neproveditelnou (vzpomeňme na Janáčkovu *Její pastorkyni* a její dvanáctileté utrum v pražském Národním divadle). Bartók zpracoval hudbu baletu v roce 1925 do krátké orchestrální suity, jež se skládala ze tří tanců, a v roce 1932 do delší orchestrální suity.

Také Janáčková letos stoletá *Sinfonietta* v sobě nese ozvuky lidové melodiky. Jde o skladbu plnou energie a optimismu spojeného s prvními léty nově vzniklého Československa. Skladba má úzkou souvislost s Českou obcí sokolskou. Počátkem roku 1926 byl Janáček dotázán redakcí Lidových novin, zda by nenapsal „nějaké noty“ jako zdravici pro připravovaný VIII. slet všesokolský v Praze. Janáček se rozhodl pro fanfáry. Práci zahájil v březnu 1926 a fanfáry se mu nakonec rozrostly v celou symfonickou skladbu, kterou kvůli účasti vojenské dechové hudby nazval *Vojenskou symfonií*. Ta byla nabídnuta pořadatelům sletu a následně zařazena do programu koncertu 26. června 1926 pro sokolský dorost, na němž vystoupila Česká filharmonie s dirigentem Václavem Talichem, a byl také přenášen rozhlasem. Vedle hráčů České filharmonie účinkovali ještě členové pražské posádkové hudby a úspěch koncertu byl značný. Na program premiérového koncertu si Janáček tužkou napsal obsah jednotlivých vět:

Symfonietta vojenská

1. Fanfáry
2. Hrad
3. Králové Klášter
4. Ulice
5. Radnice

První tištěné vydání Janáčkovy proslulé skladby vyšlo v roce 1927 v Universal Edition už pod zkráceným názvem *Sinfonietta* a také bez názvů jednotlivých vět. *Sinfonietta* se ihned rozlétla po světě a zařadila se mezi vrcholná symfonická díla 20. století.

Balet *Petruška* je jedním z vrcholných děl a současně jedním z největších úspěchů Igora Stravinského. Vznikl v letech 1910–1911, krátce po baletu *Pták Ohnivák*, na objednávku Sergeje Ďagileva pro jeho Ruský balet v Paříži. Příběh nešťastně zamilované oživlé jarmareční loutky marně toužící po lidské lásce Stravinskij zpracoval s osobitostí, která opět, podobně jako v jeho četných dalších skladbách, předstihla svoji dobu a stala se jednou z možných cest hudebního vývoje. V této baletní hudbě se mísí motivy ruských písní, městských lidových písní s melodikou inspirovanou lidovou hudbou s využitím moderní harmonie, bitonality, polymetriky i novátorství v užité rytmicе, která se stává pro skladbu často určující (rok poté Stravinskij zkomponoval pro Ďagileva své proslulé *Svěcení jara*). *Petruška* je zároveň pravou ukázkou uměleckého kvasu Paříže tohoto období, kdy mnohá díla, a to zdaleka nejen hudební, přinesla něco nového, inovativního, co určilo výchozí body umění dvacátého století. Balet měl premiéru v Théâtre du Châtelet 13. června 1911 s Václavem Nižinským jako Petruškou, Tamarou Karsavinovou jako Balerínou a Alexandrem Orlovem jako Mouřenínem. V roce 1946 autor partituru přepracoval, ale na koncertě zazní originální verze z roku 1911.

Jiří Zahrádka

Leoš Janáček (1854–1928) and the generation-younger **Béla Bartók** (1881–1945) and **Igor Stravinsky** (1882–1971) form a significant trio of twentieth-century composers whose music responded strongly to folk music. All three were influenced in their own distinctive way by folk music in their musical thinking. Janáček and Bartók also studied folksong intensively from a theoretical perspective and carried out fieldwork; for the former, folk music was a ‘truth of life’ which influenced his melodic writing, while for the latter it became the basis for his treatment of modality and rhythm. Stravinsky was fascinated by folk rituals, but he only took from folk music what he needed during particular stages of his creative journey, above all texts and melodic material, or he simply borrowed folksong melodies. In any case, all three composers worked with this source in highly individual and inventive ways.

Between 1914 and 1916 Béla Bartók was working on the story of a princess who falls in love with a wooden prince, continuing, after his opera *Bluebeard's Castle*, his exploration of the different natures of the sexes. The ballet scenario, like the libretto for *Bluebeard's Castle*, was written by Béla Balázs. The source text was originally published in the literary journal *Nyugat* in 1912. It tells the story of a prince whose path to his beloved princess is obstructed by an evil fairy, who places various obstacles in his way. In order to draw the princess to him, the prince makes a wooden likeness of himself and decorates it with his cloak and crown. But the fairy brings the Wooden Prince to life and the princess falls in love with him, while the real prince sinks into despair. In the end, the fairy ceases to obstruct the love between the prince and princess, and all ends happily. Bartók's treatment is distinctly symphonic in character, and the musical influences of Claude Debussy and Richard Strauss are readily apparent, in particular his tone poem *Thus Spoke Zarathustra*. The work is very Straussian in its highly dense orchestration, while also impressionistic in the

style of Debussy. Folk music, however, is an important element of Bartók's compositional thinking: the ballet contains elements of folk melody, lively rhythms and inspiration from Romanian and Hungarian music. The musical motif of the prince and his wooden double is very similar, but in the prince it is lyrical, whereas in the puppet it is distorted and grotesque. The ballet's premiere at the Budapest Opera in 1917 was an international success and paved the way for the premiere of Bartók's opera *Bluebeard's Castle*, which the theatre had rejected in 1911 as unperformable (reminiscent of Janáček's *Jenůfa* and its twelve-year hiatus before its Prague National Theatre premiere). In 1925, Bartók arranged the ballet music as a short orchestral suite consisting of three dances, and in 1932 as a longer orchestral suite.

Janáček's *Sinfonietta*, which is celebrating its centenary this year, also contains echoes of folk melody. It is a work filled with the energy and optimism associated with the early years of the newly established Czechoslovakia. The work is closely connected with the Czech Sokol community. At the beginning of 1926, the editors of *Lidové noviny* asked Janáček whether he might write "some music" as a greeting for the forthcoming VIII Sokol Gymnastic Festival in Prague. Janáček decided on a fanfare. He began work in March 1926, and the fanfare eventually grew into a full-scale symphonic work, which he called the *Military Sinfonietta* as it included a military wind band. It was offered to the organisers of the festival and subsequently included in the programme of a concert for young Sokol members on 26 June 1926, with the Czech Philharmonic performing under the conductor Václav Talich; the concert was also broadcast on the radio. In addition to the players of the Czech Philharmonic, members of the Prague Garrison Band also took part, and the concert was a considerable success. In pencil, Janáček noted the content of each movement on the programme of the premiere concert:

Military Sinfonietta

1. Fanfare

2. Castle

3. Royal Monastery

4. Street

5. Town Hall

The first printed edition of Janáček's celebrated work was published by Universal Edition in 1927, already under the shortened title *Sinfonietta* and without the titles of the individual movements. *Sinfonietta* immediately made its way around the world and took its place among the great symphonic works of the twentieth century.

Igor Stravinsky's *Petrushka* was composed from 1910–1911, shortly after the ballet *The Firebird*, commissioned by Sergei Diaghilev for his Ballets Russes in Paris. Stravinsky treated the story of an animated fairground puppet, unhappily in love and yearning in vain for human love, with a distinctive individuality which, as in many of his other works, was ahead of its time and became a possible path for the development of music. The ballet combines motifs from Russian songs and urban folk songs with melodic writing inspired by folk music, employing modern harmony, bitonality, polymetre and rhythmic innovations, which often become a defining element of the work (the following year, Stravinsky composed his celebrated *The Rite of Spring* for Diaghilev). *Petrushka* is also a true example of the artistic ferment in Paris at the time, when many works, by no means only musical, were bringing something new and innovative which would help define the foundations of twentieth-century art. The ballet premiered at the Théâtre du Châtelet on 13 June 1911, with Vaslav Nijinsky as *Petrushka*, Tamara Karsavina as the Ballerina and Alexander Orlov as the Moor. In 1946, the composer revised the score, but the original 1911 version will be performed at the concert.

Jiří Zahrádka

Vasilij Petrenko

DIRIGENT

Vasilij Petrenko je hudebním ředitelem Royal Philharmonic Orchestra, kde nastoupil do funkce v roce 2021, a je laureátským dirigentem Royal Liverpool Philharmonic Orchestra, a to po svém úspěšném patnáctiletém působení v roli šéfdirigenta. Působil také jako šéfdirigent Evropského mládežnického orchestru a Oslo Philharmonic Orchestra, hlavní dirigent Národního mládežnického orchestru Velké Británie a umělecký ředitel Státního akademického symfonického orchestru Ruska J. F. Světlanova.

Petrenko spolupracoval s předními světovými orchestry, včetně Berlínské filharmonie, Gewandhausorchester Leipzig, London Symphony, Accademia Nazionale di Santa Cecilia, České filharmonie či Philadelphia Orchestra, a pravidelně vystupuje na festivalech jako BBC Proms, Edinburgh Festival nebo Grafenegg. Působí také v operních domech, například v Glyndebourne, Opéra National de Paris, Bayerische Staatsoper či Metropolitní opeře v New Yorku.

Mezi jeho získaná ocenění patří Gramophone Artist of the Year (2017), Classical BRIT Awards – Male Artist of the Year (2010). V roce 2024 založil novou akademii pro mladé dirigenty v Arménii.

CONDUCTOR

Vasily Petrenko is Music Director of the Royal Philharmonic Orchestra, a position he assumed in 2021, and Conductor Laureate of the Royal Liverpool Philharmonic Orchestra, following his acclaimed 15-year tenure as Chief Conductor. He has also served as Chief Conductor of the European Union Youth Orchestra and Oslo Philharmonic Orchestra, Principal Conductor of the National Youth Orchestra of Great Britain, and Artistic Director of the State Academic Symphony Orchestra of Russia 'Evgeny Svetlanov'.

Petrenko has worked with leading orchestras around the world, including the Berlin Philharmonic, the Gewandhausorchester Leipzig, the London Symphony Orchestra, the Accademia Nazionale di Santa Cecilia, the Czech Philharmonic and the Philadelphia Orchestra, and is a regular at festivals such as the BBC Proms, the Edinburgh Festival and Grafenegg. He has also appeared in many opera houses, including Glyndebourne, the Opéra National de Paris, the Bavarian State Opera and the Metropolitan Opera in New York.

His accolades include Gramophone Artist of the Year (2017) and Male Artist of the Year at the Classical BRIT Awards (2010). In 2024, he founded an academy for young conductors in Armenia.

Česká filharmonie

Během dosavadních 130 let své existence se Česká filharmonie etablovala jako jeden z nejvýznamnějších ambasadorů české hudební kultury. Systematicky se věnuje uvádění děl českých autorů minulosti i současnosti a zároveň je publikem i kritikou ceněna coby špičkový interpret světového symfonického repertoáru. Od sezony 2018/2019 stojí v čele orchestru šéfdirigent a hudební ředitel Semjon Byčkov, pod jehož vedením Česká filharmonie pravidelně uvádí klasicko-romantický repertoár i díla současných autorů a vystupuje na prestižních světových pódiiích a festivalech. Umělecká činnost České filharmonie stojí na čtyřech pilířích – koncertech pro domácí publikum, zahraničních turné, nahrávacích projektech a rozsáhlých edukačních aktivitách. Umělecký profil orchestru dále spoluvytvářejí Simon Rattle, hlavní hostující dirigent k poctě Rafaela Kubelíka, a Jakub Hrůša, kteří s Českou filharmonií pravidelně spolupracují doma i v zahraničí a přinášejí další výrazné repertoárové impulzy.

Czech Philharmonic

Over the course of its 130-year history, the Czech Philharmonic has established itself as one of the most important ambassadors of Czech music. It systematically champions works by Czech composers from the past and present, while also earning acclaim from audiences and critics alike as a leading interpreter of the world's symphonic repertoire. Since the 2018/2019 season, the orchestra has been led by Chief Conductor and Music Director Semyon Bychkov, under whose direction the Czech Philharmonic regularly performs the Classical and Romantic repertoire, as well as works by contemporary composers, while appearing on prestigious stages and festivals around the world. The Czech Philharmonic's artistic activities are based on four elements: concerts for Czech audiences, international tours, recording projects, and extensive educational activities. The orchestra's artistic profile has been further shaped by Simon Rattle, Principal Guest Conductor Rafael Kubelík Chair, and Jakub Hrůša, both of whom regularly collaborate with the Czech Philharmonic at home and abroad, expanding its repertoire even further.

Ústřední hudba AČR

Ústřední hudba AČR je vrcholovým reprezentativním vojenským hudebním tělesem určeným k propagaci a reprezentaci dobrého jména Armády České republiky na veřejnosti, jakož i k prezentaci české kultury v oblasti koncertní dechové hudby, české národní hudby a těch nejvýspělejších tradic české vojenské dechové hudby doma i v zahraničí.

Její povinností je zabezpečit hudební části všech typů služebních akcí a koncertních vystoupení ve prospěch prezidenta republiky, Úřadu vlády ČR, předsedy Poslanecké sněmovny, resp. Senátu Parlamentu ČR a Armády České republiky na území nejen hlavního města Prahy, ale i převážné většiny ČR.

Ve své služební činnosti hudebně zabezpečuje protokolární aktivity, slavnostní, smuteční a pietní akty ve prospěch (na úrovni) prezidenta republiky, Parlamentu ČR, vlády ČR, zastupitelských úřadů cizích států, Armády České republiky, Magistrátu hlavního města Prahy a ústředních orgánů občanských sdružení spolupracujících s MO a služební akce v součinnosti s Čestnou stráží AČR (ČS AČR).

Vedle činnosti velkého dechového orchestru ÚH AČR zajišťuje i činnost souborů menšího nástrojového obsazení – např. dechového kvintetu, žesťového kvintetu a sextetu, tanečního orchestru (Big Bandu), Brass Bandu, malého dechového orchestru apod.

Czech Army Central Band

The Czech Army Central Band is the Czech army's premier military musical ensemble, tasked with promoting and representing the good name of the Czech Armed Forces in public, as well as presenting Czech culture through concert wind music, Czech national music and the finest traditions of Czech military wind music both at home and abroad.

Its duties include providing musical support for all types of official events and concert performances on behalf of the President of the Republic, the Government of the Czech Republic, the Speaker of the Chamber of Deputies, and the President of the Senate of the Parliament of the Czech Republic. These events take place in the capital Prague and throughout the rest of the Czech Republic.

In the course of its official duties, the band provides musical accompaniment for protocol events, ceremonial, funeral and commemorative ceremonies held for the President of the Republic, the Parliament of the Czech Republic, the Government of the Czech Republic, diplomatic missions of foreign states, the Czech Armed Forces, Prague City Hall and civic associations cooperating with the Ministry of Defence, as well as events held in cooperation with the Czech Armed Forces Honour Guard.

In addition to its full wind orchestra, the Czech Army Central Band also provides ensembles with smaller instrumental lineups, including a wind quintet, brass quintet and sextet, dance orchestra (Big Band), brass band and small wind orchestras.

Igor Stravinskij:

Petruška

Burleskní scény o čtyřech obrazech (verze 1911)

První obraz: Na masopustním jarmarku se hlučný dav lidí tlačí u divadélka a sleduje vystoupení starého kejklíře, který pomocí kouzelné flétny oživí tři loutky: nešťastného Petrušku, ješitnou Balerínu a hrubého Mouřenína.

Druhý obraz: Petruška vede ve světnici, kde ho drží kejklíř, pochmurný a samotářský život. I když je pouhou loutkou, projevuje lidské city, včetně lásky k Baleríně i zlosti vůči starému kejklíři. Balerína ho navštíví, ale vyděsí ji jeho zběsilé pokusy o vyznání a uprchne, což vášnivého Petrušku zdrtí.

Třetí obraz: Balerína navštíví světnici Mouřenína, který ji na rozdíl od Petrušky přitahuje. Tančí spolu milostný tanec. Žárlivý Petruška vtrhne dovnitř a snaží se získat pozornost Baleríny, ale Mouřenín ho napadne a pronásleduje ho. Petruška se na něj snaží zaútočit, ale je příliš slabý a Mouřenín ho zažene.

Čtvrtý obraz: Poslední scéna se vrací na masopustní jarmark, kde se pro obveselení davu konají různá vystoupení a atrakce. Z loutkového divadélka se náhle ozve křik. Mouřenín s dřevěným mečem pronásleduje Petrušku, Balerína se snaží ho zastavit, ale marně, Mouřenín Petrušku zabije. Četník vyslýchá kejklíře, který se snaží uklidnit běsnění davu tím, že vytřepe z Petrušky zbytky slámy a pilin a připomíná, že je to jen bezduchá loutka s dřevěnou hlavou. Na střeše divadélka se objeví duch Petrušky a starý kejklíř v hrůze prchá.

Igor Stravinsky:

Petrushka

Burlesque scenes in four tableaux (version 1911)

First tableau: At the Shrovetide fair, a noisy crowd jostles around a little theatre, watching a performance by an old puppeteer who brings three puppets to life with a magic flute: the unhappy Petrushka, the vain Ballerina and the coarse Moor.

Second tableau: Petrushka leads a gloomy and solitary life in the little room where the puppeteer keeps him. Although he is merely a puppet, he displays human emotions, including love for the Ballerina and anger towards the old puppeteer. The Ballerina visits him, but his frantic attempts to declare his love frighten her away, leaving the passionate Petrushka devastated.

Third tableau: The Ballerina visits the Moor's room, and unlike Petrushka, she is attracted to him. They dance a lovers' dance together. The jealous Petrushka bursts in and tries to win the Ballerina's attention, but the Moor attacks him and chases him away. Petrushka tries to fight back, but he is too weak, and the Moor drives him off.

Fourth tableau: The final scene returns to the Shrovetide fair, where various performances and attractions are being held to entertain the crowd. Suddenly, screams are heard from the puppet theatre. The Moor, wielding a wooden sword, chases Petrushka, while the Ballerina tries in vain to stop him, and the Moor kills Petrushka. A policeman questions the puppeteer, who tries to calm the enraged crowd by shaking the remaining straw and sawdust out of Petrushka and reminding them that he is merely a soulless puppet with a wooden head. Petrushka's ghost appears on the roof of the theatre, and the old puppeteer flees in terror.